

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 19.12.2003, sp. zn. 9 Co 696/2003, ECLI:CZ:KSOS:2003:9.CO.696.2003.1

Číslo: 75/2005

Právní věta: Správce dědictví (§ 175e o. s. ř.) je osobou oprávněnou k podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce) pro pohledávku přisouzenou zůstaviteli.

Soud: Krajský soud v Ostravě

Datum rozhodnutí: 19.12.2003

Spisová značka: 9 Co 696/2003

Číslo rozhodnutí: 75

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dědictví

Předpisy: § 175e předpisu č. 99/1963Sb.
§ 175f předpisu č. 99/1963Sb.
§ 251 předpisu č. 99/1963Sb.
§ 44 předpisu č. 120/2001Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Usnesením O k r e s n í h o s o u d u v Bruntále ze dne 22. 4. 2003 byl zamítnut návrh oprávněné na nařízení exekuce na majetek povinného pro uspokojení pohledávky ve výši 7600 Kč s přísl. na základě rozsudku okresního soudu ze dne 9. 7. 1998 a bylo rozhodnuto, že povinný nemá právo na náhradu nákladů řízení. Rozhodnutí bylo odůvodněno tím, že rozhodnutí okresního soudu ze dne 8. 7. 2002, jímž byl správce dědictví vymezen rozsah úkonů, k nimž je oprávněná po dobu dědického řízení, nevyplývá, že by na správce dědictví Ing. M. P. přešlo právo z exekučního titulu ve smyslu § 36 zákona č. 120/2001 Sb. Správce dědictví není právním nástupcem zemřelé fyzické osoby dle § 107 o. s. ř. Pro nedostatek aktivní legitimace na straně oprávněné tak byl návrh na nařízení exekuce zamítnut.

Proti tomuto usnesení podala včasné odvolání oprávněná, která namítala, že je oprávněna v souladu s § 175f o. s. ř. a usnesením soudu, jímž byla ustanovena správce dědictví, po dobu dědického řízení činit veškeré běžné úkony, ke kterým dochází při správě soukromého podnikání zůstavitele a jež jsou nezbytné k zachování tohoto soukromého podnikání, přičemž součástí běžné správy majetku podnikatele je i vymáhání pohledávek, a to jak pravomocně přiznaných, tak i neuplatněných u soudu. Tímto vymáháním pohledávek dochází k navýšení majetku, který spadá do dědictví, a tento majetek lze též použít k zajištění běžného chodu podnikání (mzdy, nájem apod.). Pohledávka za povinným nepochybně tvoří součást majetku firmy zůstavitele a legitimace k dispozici s tímto majetkem přešla

na základě usnesení okresního soudu na správce dědictví. Tato je pak osobou, která je oprávněna s majetkem disponovat, byť způsobem vytýčeným v ustanovení § 175f o. s. ř., a to s cílem zachování chodu soukromého podnikání. Povinný povinnost uloženou rozhodnutím dobrovolně nesplnil, správce dědictví je povinna pohledávku uplatnit, když při výkonu své funkce musí postupovat s odbornou péčí a odpovídá za škodu porušením právní povinnosti. Rozhodnutím okresního soudu se pak maří plnění této povinnosti (odborné péče) a v konečném důsledku může tento závěr vést k promlčení pohledávky a ke vzniku následné škody, za kterou by mohla nést odpovědnost správce dědictví. Navrhla zrušení napadeného usnesení.

K r a j s k ý s o u d v Ostravě přezkoumal usnesení okresního soudu, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání (§ 206 a § 212 písm. b/ o. s. ř.), a aniž bylo nutno nařizovat odvolací jednání (§ 214 odst. 2 písm. d/ o. s. ř.), dospěl k závěru, že odvolání je důvodné.

Z odůvodnění:

Z vykonávaného rozsudku okresního soudu ze dne 9. 7. 1998 bylo zjištěno, že bylo rozhodnuto rozsudkem pro uznání, podle kterého žalovaný L. J. je povinen zaplatit žalobci D. K., členu sdružení D., částku 7600 Kč s přísl. a náklady řízení 1645,60 Kč.

Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, že šlo o vztah mezi podnikateli, kdy povinný nezaplatil přiznanou částku za odebrané obchodní zboží, a šlo tak o nárok ve smyslu § 409 odst. 1 obch. zák.

Z usnesení okresního soudu ze dne 8. 7. 2002 se pak mimo zjištění učiněné okresním soudem dále zjišťuje, že podle odůvodnění rozhodnutí mezi neodkladné úkony pro zabránění ztrát na majetku řadil soud i „inkaso pohledávek“. Vycházel dále z toho, že zůstavitel D. K., zemřelý dne 11. 6. 2002, bez zanechání závěti, podnikal jako fyzická osoba dle živnostenského listu vydaného Živnostenským úřadem města H., v oboru nákup zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej pod firmou D. K. – Sdružení D. Podle rozhodnutí dědici zemřelého jsou pozůstalá manželka O. K. a nezl. syn J. K.

Podle § 175f odst. 1 o. s. ř. správce dědictví činí po dobu řízení o dědictví úkony nezbytné k uchování majetkových hodnot náležejících do dědictví, a to v rozsahu vymezeném soudem. Správce je povinen při výkonu funkce postupovat s odbornou péčí a odpovídá za škodu vzniklou porušením povinností, které mu ukládá zákon nebo mu uloží soud. Jestliže to soud uloží, předkládá mu správce průběžné zprávy o své činnosti.

V daném případě titul, jehož výkonu se oprávněná domáhá, přiznává právo D. K., zemřelému dne 11. 6. 2002, který byl podnikatelem na základě živnostenského listu, přičemž zcela evidentně vymáhaná pohledávka souvisela s podnikatelskou činností zůstavitele.

Obecně lze konstatovat, že dojde-li smrtí k zániku subjektu, kterému titul přiznával právo, byli by v době do skončení dědického řízení v důsledku události, s níž zákon spojuje přechod práva (srov. § 460 obč. zák.), vzhledem k universální sukcesi oprávnění k podání návrhu na nařízení exekuce aktivně legitimováni právní nástupci zemřelého společně a nerozdílně. Vymáhání pohledávky by zřejmě nebylo úkonem, který by přesahoval rámec obvyklého hospodaření (srov. § 175f o. s. ř.).

V daném případě tak jde o posouzení rozsahu oprávnění ustanovené správce dědictví, jak toto oprávnění vyplývá jednak z ustanovení § 175f odst. 1 o. s. ř. a jednak z usnesení okresního soudu ze dne 8. 7. 2002.

Okresní soud se přitom v napadeném rozhodnutí blíže výkladem ustanovení § 175f odst. 1 o. s. ř. nezabýval a nebral v úvahu, zda vymáhaná pohledávka souvisí s podnikatelskou činností D. K.

Právní úprava oprávnění správce dědictví je při srovnání úpravy oprávnění např. správce podniku,

likvidátora či správce konkursní podstaty (srov. § 338k o. s. ř., § 72 obch. zák., § 14, § 14a zákona č. 328/1991 Sb.), nejvíce kusá.

Odvolací soud dovozuje, že přísluší-li správci dědictví po dobu řízení o dědictví provádět úkony nezbytné k uchování majetkových hodnot, přecházejí na správce dědictví práva a povinnosti související s výše uvedeným „uchováním majetkových hodnot“ v rozsahu vymezeném soudem, přičemž tyto účinky nastávají ze zákona a správci dědictví postačí k prokázání příslušného oprávnění usnesení soudu o ustanovení správcem dědictví. Může-li tedy správce dědictví činit na vrub spravovaného majetku vlastním jménem hmotněprávní úkony k zajištění chodu podniku (živnosti) zůstavitele tak, aby se zabránilo ztrátám na majetku, může dle názoru odvolacího soudu též vlastním jménem činit v tomto rozsahu i procesní úkony, tedy i podat návrh na nařízení exekuce a být tak věcně aktivně legitimován v exekučním řízení (obdobně jako správce konkursní podstaty úpadce). Za úkony směřující k uchování majetkových hodnot je dle názoru soudu nutno považovat nejen přijímání úhrad pohledávek od dlužníků, přičemž právě i „inkaso pohledávek“ bylo soudem v usnesení o ustanovení správce považováno za úkony, které v rámci svého oprávnění je povinen a oprávněn správce dědictví provádět, ale i vymáhání pohledávek formou podání návrhu na nařízení exekuce a vystupování v exekučním řízení na straně oprávněného. Obdobně jako správce konkursní podstaty má i správce dědictví povinnost při výkonu své funkce postupovat s odbornou péčí a rovněž odpovídá za škodu vzniklou porušením povinností, které mu ukládá zákon nebo mu uloží soud (srov. § 175f odst. 1, věta druhá, o. s. ř. a § 8 odst. 2 zákona č. 328/1991 Sb.). Odvolací námitky oprávněné, poukazující na případnou možnost promlčení pohledávky, porušení právní povinnosti správce dědictví a event. možnost vzniku škody, je proto nutno považovat za opodstatněné.

Odvolací soud tudíž dovozuje, že rozhodnutí okresního soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci, když okresní soud nesprávně vyložil ustanovení § 175f o. s. ř., a proto bylo usnesení okresního soudu dle § 221 odst. 1 o. s. ř. zrušeno a věc vrácena okresnímu soudu dle § 221 odst. 2 písm. a) o. s. ř. k dalšímu řízení. V něm pak okresní soud posoudí splnění ostatních předpokladů pro nařízení exekuce, jimiž se dosud s ohledem na zaujatý právní názor nezabýval.